

ture u Solunu 1979. god., na VIII. Međunarodnom mariološkom i XV. marijanskom kongresu u Zaragozi 1979. god., na 9. Međunarodnoj konferenciji patrističkih studija u Oxfordu 1983. god.). Nekoliko je puta predavala i na evropskim sveučilištima (Milano, Erlangen). Tako je svojim radovima, objavljenim na njemačkom, francuskom, talijanskom i engleskom jeziku, upoznavala i evropsku javnost s tekovinama hrvatske srednjovjekovne kulture, pa je i u svijetu stekla glas vrhunskog stručnjaka za hrvatski glagolizam.

Posebno poglavlje njezina djelovanja bio je njezin rad s mladim znanstvenicima u Staroslavenskom zavodu. S velikom je ljubavlju okupljala i odgajala mlade za rad na *Rječniku*, ali i na svim drugim glagoljaškim temama, i svojim bogatim znanstveničkim i ljudskim iskustvom nesebično ih upućivala u najpouzdanije metode prilaznja jednoj teškoj i složenoj znanosti. Još nekoliko tjedana prije smrti trošila je posljednje mrvice snage pognuta nad rječničkom građom i upućujući mlađe znanstvenike.

U okviru rada na mnogim znanstvenim zadacima Zavoda bila je i glavni urednik časopisa *Radovi Staroslavenskog instituta*.

Kao svaki veliki i istinski znanstvenik, Biserka Grabar je bila jednostavna i nesebična u svom bogatom znanju, samozatajna i skromna u svome stvaranju i u javnim nastupima. Premda rođena u Zagrebu, daleko od hrvatskog glagoljaškog tla, na kojemu bi mogla svoje prve intelektualne interese oblikovati u susretu sa živom glagoljaškom kulturom i književnom prošlošću, u svojim je žilama nosila strasnu glagoljašku krv kojom je ispisala svoje vrijedno djelo. Bila je znanstvenik iznimne individualnosti i vlastitih osvjedočenja, koja je apsurd smrti, a možda i života, prevladala svojim djelom.

Mi, njezine kolege i prijatelji iz Staroslavenskog zavoda i Instituta za filologiju i folkloristiku, njezini suradnici u zemlji i u inozemstvu, sjećat ćemo se Biserke Grabar kao dobrog, dragog i uvijek nasmijanog, iznad svega hrabrog čovjeka. U naponu svojih stvaralačkih mogućnosti, više od dvije godine slamana surovom bolešću, nije se tužila ni ispuštala nadu i umorne je oči upirala u život i u rad. I nas, zaplašene, hrabrila je svojom hrabrošću. I na tome joj hvala. Počivala u miru.

BIBLIOGRAFIJA

znanstvenih i stručnih radova Biserke Grabar

1963

- 1) *Orientalia Christiana Periodica*, vol. XVIII, XX, XXI, XXII, XXIII (Roma 1952-1957). (Osvrt.) Slovo 13, Zagreb 1963, 229-234.

1967

- 2) *Apokrifna Djela apostolska u hrvatskoglagojskoj literaturi: 1. Djela Andrije i Mateja u gradu ljudoždera, 2. Djela apostola Petra i Andrije.* — Zusammenfassung. Radovi Staroslavenskog instituta, knj. 6, Zagreb 1967, 109-208.
- 3) *Aurelio de Santos Otero, Los evangelios apocrifos*, Madrid 1963² (recenzija). Slovo 17, Zagreb 1967, 200-202.
- 4) *Slavia*, roč. XXXII, Praha 1963 (osvrt). Slovo 17, Zagreb 1967, 211-212.
- 5) *Proslava 1100-godišnjice Ćirila i Metoda u Solunu*. Slovo 17, Zagreb 1967, 226-227.
- 6) *II Congressus internationalis historiae Slavicæ Salisburgo-Ratisbonensis*. Slovo 17, Zagreb 1967, 233-235.

1969

- 7) *Hrvatska književnost srednjega vijeka*. Priredio: Vjekoslav Štefanić i suradnici: Biserka Grabar, Anica Nazor, Marija Pantelić. Pet stoljeća hrvatske književnosti, knj. 1, Zagreb 1969.
- 8) *Glagojski odlomak Pseudo-Tomina evanđelja.* — Zusammenfassung. Slovo 18-19, Zagreb 1969, 213-232.
- 9) *Aurelio de Santos Otero, Das kirchenslavische Evangelium des Thomas*. Patriistische Texte und Studien, Band 6, Berlin 1967 (recenzija). Slovo 18-19, Zagreb 1969, 386-390.

1970

- 10) *Apokrifi u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti*. Croatica 1, Zagreb 1970, 15-28.
- 11) *Neuere Untersuchungen auf dem Gebiete der kroatischglagolitischen Apokryphen*. Das heidnische und cristliche Slaventum, Acta II Congressus internationalis historiae Slavicæ Salisburgo-Ratisbonensis anno 1967 celebrati, Wiesbaden 1970, 201-205.
- 12) *Iz problematike slavenskih apokrifa.* — Резюме. Kiril Solunski (Simpozium 1100-godišnjina od smrtta na Kiril Solunski, Skopje-Štip, 23-25 maj 1969), knj. 1, Skopje 1970, 91-97.
- 13) *Natalino Radovich, Un frammento slavo del Protovangelo di Giacomo (Cod. glag. Lub. C 163 a/2 II)*, Napoli 1969 (recenzija). Slovo 20, Zagreb 1970, 118-119.
- 14) *André Vaillant, L'Évangile de Nicodème*. Texte slave et texte latin, Genève-Paris 1968 (recenzija). Slovo 20, Zagreb 1970, 119-123.
- 15) *Byzantinoslavica*, roč. XXV (1964), XXVI (1965), XXVIII (1967), XXIX (1968). (Osvrt.) Slovo 20, Zagreb 1970, 146, 149, 151, 153-155, 156-157.

- 16) *III Congressus internationalis historiae et philologiae Slavicae Salisburgo-Ratisbonensis*. Slovo 20, Zagreb 1970, 173-176.

1972

- 17) *Apokrifna Djela apostolska u hrvatskoglagoljskoj literaturi: 3. Djela Pavla i Tekle*. – Zusammenfassung. Radovi Staroslavenskog instituta, knj. 7, Zagreb 1972, 5-30.

1973

- 18) *Missale Hervoiae ducis Spalatensis croatico-glagoliticum. 2. Transcriptio et Commentarium*. Editionem curaverunt Biserka Grabar, Anica Nazor, Marija Pantelić sub redactione Vjekoslav Štefanić, Zagreb-Ljubljana-Graz 1973. Appendix: B. Grabar, *O kritičkom izdanju Hrvojeva misala*, 512-513 (*On the Critical Edition of Hrvoje's Missal*, 543-544); *Popis biblijskih čitanja (List of Bible Readings)*, 514-517.
- 19) *Mučenje sv. Jakova Perzijanca u hrvatskoglagoljskim odlomcima XIV st.* – Résumé. Slovo 23, Zagreb 1973, 141-160.
- 20) *Orientalia Christiana Periodica*, vol. XXIV, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI, XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXVI, XXXVII, XXXVIII, XXXIX (Roma 1958-1973). (Osvrt.) Slovo 23, Zagreb 1973, 237-242.

1974

- 21) *Wiener slavistisches Jahrbuch*, vol. V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIII, XVII, XVIII, XIX (Wien 1956-1973). (Osvrt.) Slovo 24, Zagreb 1974, 251-259.

1975

- 22) *Vjekoslav Štefanić (1900-1975). In memoriam*. Zbornik za slavistiku 9, Novi Sad 1975, 222-224.

1976

- 23) *Međunarodna znanstvena konferencija »Slavenske kulture i Balkan« u Varni*. Slovo 25-26, Zagreb 1976, 465-466.

1977

- 24) *Legenda o sv. Aleksiju u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti*. – Résumé. Slovo 27, Zagreb 1977, 61-84.

- 25) *The Old Church Slavonic Translation of the Ἀνδρῶν ἀγίων βιβλος in the edition of NIKOLAAS van WIJK*, edited by Daniel Armstrong, Richard Pope and C. H. van Schooneveld, The Hague-Paris 1975 (recenzija). Slovo 27, Zagreb 1977, 195-198.
- 26) *Gerhard Birkfellner, Glagolitische und kyrillische Handschriften in Österreich*, Wien 1975 (recenzija). Slovo 27, Zagreb 1977, 208-211.
- 27) *Izvori nekih hrvatskoglagoljskih legenda*. – Резюме, Summary. Zbornik za slavistiku 13, Novi Sad 1977, 95-104.

1978

- 28) *Les sources de certaines légendes hagiographiques croato-glagolitiques*. Славянские культуры и Балканы (Les cultures slaves et les Balkans), 1 (IX-XVII вв.), Sofija 1978, 239-243.
- 29) *Pazinski fragmenti*. Istra, god. 16, br. 1-2, Pula 1978, 21-26.
- 30) *O nekim problemima kritičkog izdavanja hrvatskoglagoljskih tekstova*. Prilozi HFD, VIII Međunarodni slavistički kongres (Zagreb-Ljubljana, 3-9. IX 1978), Zagreb 1978, 39-44.

1979

- 31) *Über das Problem der längeren Fassung des Nikodemusevangeliums in der älteren slavischen Literatur*. Byzance et les Slaves (Études de Civilisation), Mélanges Ivan Dujčev, Paris 1979, 201-206.

1980

- 32) *Apokrifi*. Enciklopedija Jugoslavije 1, Zagreb 1980, 202-203, 205.
- 33) *Međunarodni simpozij »Srednjogrčka literatura i slavenske literature« (Odnosi rukopisnih zbornika)*, Solun, 22-24. svibanj 1979. Slovo 30, Zagreb 1980, 195-197.

1981

- 34) *Hrvatski glagoljski marijanski apokrifi u XVI. stoljeću*. Advocata Croatiae (Zbornik radova hrvatske sekcije VIII. Međunarodnog mariološkog i XV. marijanskog kongresa, Zaragoza, 3-12. 10. 1979), Zagreb 1981, 122-126.
- 35) *Les fragments glagolitiques de Pazin*. Cyrillomethodianum V, Thessalonique 1981, 130-134.
- 36) *Prilog diskusiji o Pravidima za kritička izdanja starih srpskih pisaca*. – Résumé. Međunarodni naučni skup »Tekstologija srednjovekovnih južnosloven-

skih književnosti«, SANU, Naučni skupovi, knj. X, Odeljenje jezika i književnosti, knj. 2, Beograd 1981, 123-127.

1983

- 37) *Još jedna glagoljska verzija legende o sv. Aleksiju*. — Riassunto. Slovo 32-33, Zagreb 1983, 85-102.
- 38) *Monumenta serbocroatica. A Bilingual Anthology of Serbian and Croatian Texts from the 12th to the 19th Century*, Thomas Butler, Michigan 1980 (recenzija). Slovo 32-33, Zagreb 1983, 241-244.

1984

- 39) *Tiskani glagoljski Baromićev brevijar*. — Summary. Slovo 34, Zagreb 1984, 159-180.

1985

- 40) *Osobitosti grafije i jezika glagoljskog Fraščićeve psaltira*. Litterae slavicae medii aevi. Francisco Venceslao Mareš Sexagenario Oblatae. Herausgegeben von Johannes Reinhart. Sagners Slavistische Sammlung, Band 8, München 1985, 75-96.

1986

- 41) *La prosa medievale croata con speciale riferimento agli apocrifi*. ACME — Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università degli Studi di Milano, volume XXXIX, fascicolo II (Maggio-Agosto 1986), Milano 1986, 139-149.
- 42) *Čirilometodski i staroslavenski prijevodi u hrvatskoglagoljskim prijepisima*. — Summary. Slovo 36, Zagreb 1986, 87-94.
- 43) *Kult Ćirila i Metodija u Hrvata*. — Summary. Slovo 36, Zagreb 1986, 141-145.
- 44) *Zbornik Hvala Krstjanina. 2. Transkripcija i komentar*. Izdanje priredili Nevenka Gošić, Biserka Grabar, Vera Jerković, Herta Kuna, Anica Nazor. Redaktor Kuna Herta. Sarajevo 1986.
- 45) *Une compilation des homélies d'Eusèbe d'Alexandrie et d'Épiphanie sur la «Descente aux enfers» en slavons croate*. Ἀντίδωρον, Hommage à Maurits Geerard pour célébrer l'achèvement de la *Clavis Patrum Graecorum* (u tisku).
- 46) *Apokrif i u hrvatskoj književnosti srednjega vijeka*. Monografija o sv. Braći Ćirilu i Metodiju, KS (u tisku).

IVANKA PETROVIĆ